

ného krále zvířat. Snad nikdy není zlou šelmou, ale míra ušlechtilosti, sebevědomí a síly se znatelně různí.

Bližší porovnání jednotlivých zobrazení by nám ukázalo, jak různá pojetí více méně odpovídají různým vztahům k české státnosti v jednotlivých obdobích 19. století a v různých národnostních i sociálních vrstvách. Jistě si snadno v duchu vybavíme podobu řady jakoby ochočených lvíčků z první poloviny století či naopak Mánesova lva z praporek Jednoty Říp, který odpovídá Mánesovu jednoslovnému proslovu "Sveboda!" při zasvěcení v šedesátých letech. A z konce století si lze připomenout alespoň ušlechtilého a důstojného lva z plakátu Hynaisova pro Jubilejní výstavu roku 1891, odpovídajícího již sebevědomému a odhodlanému, ale klidnému postoji národa cílevědomě jdeucího vstříc své budoucnosti, hrdého na své hodnoty obecně lidské v minulosti i na dosažené výsledky v současnosti.

A tak bychom mohli v rozsáhlé škále podání jednoho tématu číst takto mimoděk vytvořené dějiny vztahu k české státnosti dále a podrobněji.

DISKUSNÍ PŘIPOMÍNKA K REFERÁTU DOC. DR. JANÁČKOVÉ

Ve svém zajímavém referátu se doc. Janáčková zmínila též o výtvarně exponovaném Raisově líčení pohybu slunce a světelných proměn na obloze nad věžemi Týnského kostela a upozornila na souběžnost s tehdejší výtvarným nazíráním a malířským viděním. Přitom vyslovila předpoklad, že vzhledem k vizuálně živé představě tohoto líčení jde o převedení Raisova dojmu ze spatřeného obrazu či obrazů současníků.

Tento postřeh paralelnosti charakteru vizuálního obrazu v soudobé literatuře a malířství je nejen zajímavý, ale i dost důležitý. Nedomnívám se však, že shoda výtvarného cítení zde musela být dána uváděným prostřednictvím shlednutých obrazů. Naopak myslím, že tu lze spíše předpokládat spisovatelovo vizuální okouzlení danou popisovanou skutečností. Lze totiž předpokládat shodnost či příbuznost Raisova vizuálního prožívání a vidění s viděním soudobých malířů danou obecnou

dobovou atmosférou a obecnou dobovou psychologií. Vliv malířství tu tedy mohl být minimální, vedlejší nebo nepřímý, a dokonce se ani nemusel vůbec projevit.

A tak předpokládám, že zde šlo o vlastní reálný živý prožitek, který Rais vložil jako jeden z kamínek mozaiky celku do svého díla, snažícího se rovněž o vlastní, nezprostředkované zobrazení skutečnosti.

Právě ve skutečnosti vlivu obecnějšího neb obecného dobového vnímání, cítění a vidění, projevujícího se paralelně i v dílech zcela odlišných uměleckých oborů, bych viděl závažnost citovaného postřehu a upozornění doc. Janáčkové.

DISKUSNÍ PŘIPOMÍNKA K HODNOCENÍ ARCHITEKTURY 19. STOLETÍ

V předcházejícím referátě docenta O. Urbana tu zaznělo také poněkud negativní hodnocení architektury, a zejména snad obytných domů a čtvrtí 19. století. Chtěl bych k tomu připomenout, že je třeba si uvědomovat, že dojem, jakým tyto stavby působí na někoho při prvním či zběžném pohledu dnes, je dán jejich současným stavem. Je to podobné, jako když potkáme člověka, který je nemocen, nebo po přestálé nemoci, unavený a zašpiněný. Nepřipadá nám na mysl jeho dřívější zdraví, svěžest a elegance či půvab.

Chceme-li ovšem hodnotit architekturu jako historický nebo umělecký jev, musíme mít na mysli její stav původní, a hodnotíme-li ji z hlediska dnešního života a využití nebo z hlediska památkové ochrany a péče, tedy i stav, do jakého je možno tyto architektonické projevy opět dostat.

Obytná architektura devatenáctého století má ještě dnes pro mnohého ráz všednosti, ale to kromě uvedeného současného stavu působí i její některé skutečné rysy: množství, ve kterém vznikala a v němž se nám dochovala, stopy techničtějšího, někdy až sériového postupu při jejím vzniku, projevujícího se též přesnějším, ale tím někdy i strohým rukopisem provedení. Působí tu i použití řady materiálů vzniklých průmyslovou výrobou a výzdobných prvků vyrobených někdy též průmyslově nebo sériově.